

3

NIEUWSBRIEF

MAART

2020

15
JAAR

Neutr - On

Onafhankelijke
VAKBOND

ECONOMIE

- ⊕ 172 miljard euro stroomt weg
- ⊕ Spilindex overschreden
- ⊕ Gemeenten krijgen extra geld
- ⊕ Coronavirus treft economie
- ⊕ Brexit onderhandelingen

VARIA

- ⊕ Wat verandert deze maand?
- ⊕ Verkiezingen mei 2019
- ⊕ Sociale verkiezingen 2020
- ⊕ Inkomensgarantie ouderen
- ⊕ Voedselhulp en kansarmoede

ONDERWIJS

- ⊕ Wijzigingen wetgeving
- ⊕ Alweer lerarentekort
- ⊕ Kwaliteit Steinerscholen
- ⊕ Directeurs ontevreden
- ⊕ Degelijk onderwijs gevraagd

BOEKEN

- ⊕ Spektakeldemocratie
- ⊕ De vuist van de vakbond
- ⊕ Zelfwaardering
- ⊕ Uit liefde voor jezelf
- ⊕ Liberale Vakbond nutteloos

SECTOREN

- ⊕ Ex-mijnwerkers boos
- ⊕ Ambtenaren ontevreden
- ⊕ Staken is een grondrecht
- ⊕ Gevangenisdiscipliniers kwaad
- ⊕ Groepsverzekering in nood?

ANTIPESTTEAM

- ⊕ Ontaard Carnaval in Aalst
- ⊕ Bescherming tegen oplichters
- ⊕ Internationale vrouwenrechten
- ⊕ 1712: kindermishandeling

ECONOMIE

⊕ 172 miljard euro stroomt weg

172 miljard euro stroomde vorig jaar vanuit België naar belastingparadijzen.

De bedrijven in ons land hebben in het aanslagjaar 2019 voor 172,3 miljard euro aan betalingen naar de beruchtste belastingparadijzen gedaan. Dat blijkt uit cijfers die De Tijd opvroeg bij de fiscus.

De meeste betalingen die in het aanslagjaar 2019 (over de inkomsten van 2018) vanuit ons land naar belastingparadijzen stroomden, vertrokken naar de Verenigde Arabische Emiraten, gevolgd door Oezbekistan, de Kaaimaneilanden, Bermuda en Turkmenistan. Bedrijven zijn verplicht betalingen vanaf 100.000 euro naar een dertigtal belastingparadijzen aan te geven bij de fiscus.

In het aanslagjaar 2019 hebben 790 vennootschappen en andere rechtspersonen zo'n aangifte moeten doen. Dat waren er minder dan de vorige jaren. In het vorige aanslagjaar 2018 was nog sprake van 206,8 miljard euro aan betalingen naar belastingparadijzen.

Maar met 172 miljard euro zitten we nog altijd ver boven de 129,9 en 82,8 miljard euro in 2017 en 2016. 'Dat zijn bijzonder hoge bedragen. Het toont aan dat bedrijven en groepen nog altijd entiteiten in belastingparadijzen gebruiken. Je zou denken dat dat fenomeen aan het verdwijnen was, maar dat is dus niet het geval', zegt Axel Haelterman, hoogleraar Fiscaal Recht aan de KU Leuven in De Tijd.

De woordvoerder van de fiscus, Adyns, benadrukt dat het niet gaat om fraude of zwart geld, 'want het gaat om aangegeven betaalverkeer'. 'De betalingen worden wel gescreend. Als we verdachte structuren opmerken, wordt de situatie nader onderzocht. In het aanslagjaar 2018 zijn 75 dossiers bekeken, waarvan er uiteindelijk 35 verder zijn onderzocht. Tien ervan kwamen in handen van de BBI, aldus Adyns.

⊕ Spilindex overschreden

De inflatie is in februari, na twee opeenvolgende maanden gestegen te zijn, gedaald naar 1,10 procent. De spilindex voor het openbaar ambt en de sociale uitkeringen werd daardoor overschreden. Dat betekent dat de sociale uitkeringen en de pensioenen in maart met 2 procent verhoogd worden. De wedden in de openbare sector worden in april geïndexeerd met 2 procent. Dat meldt statistiekbureau Statbel.

De overschrijding van de spilindex was verwacht door het Planbureau. De maand na een overschrijding van de spilindex worden de sociale uitkeringen met 2 procent opgetrokken. Het gaat om bijvoorbeeld pensioenen en ziekte- en werkloosheidsuitkeringen. Nog een maand later stijgen ook de weddes van het overheids personeel, niet alleen op federaal niveau maar ook bij gewesten en gemeenschappen, provincies, steden en gemeenten.

Aanvankelijk werd uitgegaan van een overschrijding van de spilindex in maart. Dat de spilindex een maand vroeger wordt overschreden zal zich in de begroting laten voelen.

Veel lonen in de non-profitsector zijn overigens ook aan de spilindex gelinkt. Dat betekent dat personeel in onder meer ziekenhuizen, bejaardentehuizen, revalidatiecentra, beschutte en sociale werkplaatsen, en gezins- en bejaardenhulp een hoger bedrag mag verwachten op het loonbriefje.

De Vlaamse regering probeert verder om deze legislatuur 120.000 extra Vlamingen aan werk te helpen. Voor 2020 zijn er vier prioritaire groepen: jongeren zonder opleiding of werk, leefloners, langdurig zieken en personen die zorgtaken op zich nemen. Zij zullen harder worden aangespoord om aan de slag te gaan.

Zo moet de werkzaamheidsgraad in Vlaanderen van 75,2 naar 80 procent stijgen.

Rekening houdend met de huidige arbeidsmarkt, economische voorspellingen en gepensioneerden die de arbeidsmarkt zullen verlaten, zijn er deze regeerperiode in totaal 37.000 extra werkenden nodig. Elk jaar moeten er dus 11.000 werkenden extra aan de slag.

Voor 2020 zijn er vier prioritaire groepen: jongeren die niet in een opleiding zitten en geen werk hebben, leefloners, mensen met een RIZIV-uitkering en herintreders. Dat zijn de mensen die de arbeidsmarkt tijdelijk verlaten hebben om zorgtaken op te nemen. Hoe die doelgroepen concreet over de streep getrokken zullen worden, moet verder overleg uitwijzen.

Omdat Vlaanderen zelf maar beperkte sanctionerende bevoegdheden heeft, zal volgens Jambon vooral ingezet worden op "motiveren, stimuleren en ondersteunen". De engagementsverklaring tussen de Vlaamse regering en de sociale partners moet op korte termijn uitmonden in een afgerond akkoord. Er is ook afgesproken dat de afspraken en doelstellingen jaarlijks zullen opgevolgd en gemonitord worden. Afhankelijk van de wijzigingen op de arbeidsmarkt, kunnen ook de prioritaire doelgroepen veranderen. Naast deze prioritaire groepen, kwamen ook 60-plussers, vluchtelingen en mensen met een handicap in het vizier om extra VDAB-begeleiding te krijgen. Volgens Jambon zouden de 60-plussers de volgende doelgroep kunnen worden. Bron: Trends

⊕ Gemeenten krijgen extra geld

In de Vlaamse begroting 2020 kunnen vooral de gemeenten op een stevige financiële ondersteuning rekenen. Dat blijkt uit de jaarlijkse begrotingsevaluatie van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV). Hoewel gemeenten € 18,3 mln moeten besparen, ontvangen zij € 166,6 mln (41%) van de uitgaven voor nieuw beleid.

Snoeien in de uitgaven gebeurt vooral in de subsidies voor ondernemingen (-181,4 mln euro) en vzw's (-101,5 mln euro) maar ook de Vlaamse administratie moet besparen op lonen en werkingsmiddelen (-113,9 mln euro). De subsidies voor huishoudens nemen af met 50 mln euro.

Hoewel deze eerste begroting van de nieuwe Vlaamse Regering nog niet alle beleidsintenties bevat, wordt duidelijk voorrang gegeven aan de lokale besturen. Op heel wat andere posten wordt flink bespaard. Positief is dat de investeringen ontzien worden: dat is belangrijk willen we meer welzijn en welvaart voor Vlaanderen creëren.

De Vlaamse Regering creëert heel wat beleidsruimte door € 562,7 mln te besparen. Om de nieuwe beleidsruimte in te vullen, voorziet de regering € 404,9 mln. De subsidies voor lagere overheden vormen hiervan een belangrijk deel. De besparing die gemeenten krijgen opgelegd is minimaal. Zij worden niet langer gecompenseerd voor inkomstenverlies door de vrijstelling van een deel van de onroerende voorheffing. Die maatregel brengt € 18,3 mln op. Daar staat tegenover dat het nieuwe beleid van de Vlaamse Regering hoog inzet op de subsidies naar lokale overheden. De nieuwe beleidsinitiatieven bij het Gemeentefonds zijn goed voor € 130,8 mln.

Daarnaast is een Open Ruimte-Fonds opgericht dat vooral landelijke gemeenten ondersteunt. In totaal zal dit fonds in de loop van de gehele legislatuur gecumuleerd uitkomen op € 417 mln, waarvan € 31,2 mln in de begroting 2020 is opgenomen. Tel daarbij nog kleinere beleidsinitiatieven en de totaalsom voor gemeenten komt uit op € 166 mln. Dat bedrag komt bovenop de decretale groei van het Gemeentefonds. Het Gemeentedecreet voorziet immers al een jaarlijkse groei van het fonds met 3,5% wat dit jaar neerkomt op € 96,7 mln.

De zwaarste impact zien we bij het beleidsdomein Werkgelegenheid en Sociale Economie (WSE). De grootste besparing gebeurt in de subsidies aan ondernemingen. Die ingreep is met € 181,4 mln goed voor bijna een derde van alle besparingen van de Vlaamse Regering. Vooral de doelgroepkorting voor werkgevers die jongere en oudere werknemers in dienst hebben moet het met € 110 mln minder doen. Eén vijfde van de besparingen (€ 113,9 mln) moet komen van de Vlaamse overheid door lonen en werkingsmiddelen te beperken. De subsidiestromen naar vzw's nemen af met iets meer dan € 100 mln. Huishoudens krijgen een besparing te verwerken van net geen € 50 mln. In de beleidsdomeinen Economie, Wetenschap en Innovatie (EWI) en Cultuur, Jeugd, Sport en Media (CJSM) hebben de besparingen de grootste betekenis in vergelijking met hun totale uitgaven.

Nood aan meer investeringen.

De sociale partners van de SERV vinden het positief dat de Vlaamse Regering bij de besparingen de investeringen grotendeels ontziet. Toch trekt de Vlaamse Regering niet volop de kaart van de investeringen. Er zijn immers geen garanties dat de extra middelen voor de lagere overheden zullen aangewend worden om effectief te investeren. De SERV blijft daarom zijn vraag herhalen voor meer overheidsinvesteringen op alle niveaus. Meer investeringen zijn cruciaal voor de Vlaamse economie.

✚ Coronavirus treft economie

Sinds het coronavirus begin januari opdook, zijn er meer dan 80.000 mensen besmet geraakt, in minstens 31 landen.

De overgrote meerderheid van de besmettingen met Covid-19 bevindt zich in China. De Chinese stad Wuhan geldt als het epicentrum van de ziekte.

Maar het virus verspreidt zich snel, wat de vrees op een pandemie doet toenemen. In Zuid-Korea zijn er op enkele dagen tijd 800 besmettingen bevestigd. Ook in Iran lijkt een sterke stijging aan de gang, maar de huidige data - 43 besmettingen op vijf dagen - zijn nog niet officieel bevestigd. Intussen heeft het coronavirus ook Europa en de Verenigde Staten bereikt.

Het coronavirus bezorgde de beurzen een horrorweek zoals in 2008. Meer dan 8.000 miljard dollar beurswaarde verdampte in amper twee weken.

Het is nooit goed als een vergelijking met de financiële crisis van 2008 zich opdringt, maar deze week was er geen ontkomen aan. De snelle verspreiding van het coronavirus bezorgde de beurzen dagelijkse mokerslagen van 3 à 4 procent, en zelfs van 5 procent voor de Brusselse Bel20-index.

Met een verlies van goed 15 procent beleefden de wereldbeurzen de slechtste week sinds 2008. Voor de Europese luchtvaart- en toerismeaandelen was het weekverlies van 18 procent het grootste sinds de aanslagen van 11 september 2001. Niet toevallig zijn dat de aandelen die samen met die van de fabrikanten van luxegoederen het directst getroffen worden door de terugval van de vraag als gevolg van het virus en de maatregelen om het in te dijken. In Japan is er de vrees dat de Olympische Spelen in Tokio in gevaar komen.

Ook de wereldbeurzen zijn somber. Over de voorbije negen handelsdagen gaf de Brusselse sterindex al 17 procent prijs.

De kans dat de koersen verder afglijden is reëel, waarschuwen experts. 'Schokken als deze hebben de neiging veel langer te wegen op de bedrijfswinsten en de economie dan velen denken.

De terugval weerspiegelt ook de verwachting dat de Amerikaanse centrale bank (Fed) de rente eventueel zal verlagen. De Fed zei dat ze een renteknip doet als de coronacrisis nog verergert. Dat moet de economie een duw in de rug geven.

Daarnaast worden meerdere waarschuwingen over het coronavirus gepubliceerd, lees via:

<https://www.info-coronavirus.be/nl/faqs/>

en voor de richtlijnen op scholen: [klik hier](#)

✚ Brexit onderhandelingen

Het Verenigd Koninkrijk (VK) heeft de Europese Unie (EU) verlaten op 31 januari 2020. Nu geldt een overgangsfase, tot en met 31 december 2020. In deze periode blijven alle EU-regels en wetten voor het VK van kracht. Voor burgers en bedrijven verandert er vrijwel niets.

Als zowel het VK en de EU ermee instemmen kan deze overgangsperiode eenmalig met twee jaar worden verlengd tot en met 31 december 2022. De Britse premier Johnson heeft echter gezegd dat hij geen verlenging wil.

Nu de Brexit is ingegaan, kunnen de EU en het VK onderhandelen over de details van hun toekomstige relatie. In die onderhandelingen spreken de EU en het VK af onder welke voorwaarden ondernemers na de overgangsperiode zaken kunnen doen in en met het VK. Ook gaan zij onderhandelen over rechten voor burgers en samenwerking op het gebied van veiligheid.

Meer duidelijkheid over de nieuwe relatie tussen de EU en het VK komt pas nadat deze fase van de onderhandelingen is afgerond. De nieuwe afspraken moeten ingaan na de overgangsperiode, die eindigt op 31 december 2020. Ook deze nieuwe afspraken moeten worden goedgekeurd door de EU-landen, het Britse parlement en het Europese parlement. Als het niet lukt om afspraken te maken over de nieuwe relatie, dan vindt aan het eind van de overgangsperiode alsnog een zogeheten no deal-Brexit plaats. De Europese Commissie onderhandelt namens alle 27 EU-landen die na de Brexit overblijven. De Commissie onderhandelt op basis van een mandaat dat de EU-landen opstellen. In dit mandaat staat waarover en met welke inzet de Commissie mag onderhandelen met het VK.

De Britse regering heeft aangekondigd dat het in juni zal evalueren of er voldoende vooruitgang is geboekt in de gesprekken over de toekomstige handelsrelatie met de Europese Unie. Is dat niet het geval, dan wil Londen zich intern gaan voorbereiden op een harde Brexit, een vertrek zonder akkoord.

Enkele dagen nadat de Europese lidstaten de krijtlijnen hadden uitgezet van een nieuw handelsakkoord voor het Verenigd Koninkrijk, kwam Downing Street met eigen prioriteiten op de proppen. In dat document staat zoals verwacht dat Londen een vrijhandelsakkoord wil, gelijkaardig aan dat tussen de EU en Canada. Dat verdrag, CETA in het jargon, laat nagenoeg volledig tariefvrije handel in goederen toe, al zijn er wel grenscontroles.

Maar waar de Europese Unie daar strenge voorwaarden aan koppelt - 'een gelijk speelveld', waarbij de Britse goederen aan de hoge Europese standaarden moeten blijven voldoen, ook als die standaarden veranderen - wil de Britse regering daar niet van weten. Downing Street pleit voor 'regelgevende vrijheid'.

Visserij is een ander twistpunt. Waar Europa tegen 1 juli een akkoord wil dat de toegang van Europese vissers tot de Britse wateren vrijwaart en vice versa, wil de Britse regering een apart visserijverdrag. Dat verdrag zou losstaan van het vrijhandelsakkoord en zou moeten bepalen dat er elk jaar opnieuw onderhandeld wordt over de toegang tot en de visquota in de respectievelijke wateren.

Tot slot is er nog de rol van het Europees Hof van Justitie. De EU wil dat het Hof optreedt in geval van een geschil tussen met het Verenigd Koninkrijk, maar daar willen de Britten absoluut niet van weten. Het Verenigd Koninkrijk zet zich dus lijnrecht tegenover de rode lijnen van de Europese Commissie. De Europese hoofdonderhandelaar Michel Barnier waarschuwde eerder deze week al dat er helemaal geen vrijhandelsakkoord met het Verenigd Koninkrijk komt indien beide partijen het niet eens raken over onder meer eerlijke concurrentie of visserij. 'We zullen geen akkoord aanvaarden tegen elke prijs', waarschuwde de Fransman.

Maar ook Londen is bereid de onderhandelingstafel te verlaten. In juni willen de Britten evalueren of er al voldoende vooruitgang is geboekt en de ruwe lijnen van een akkoord zichtbaar zijn, zodat het akkoord in september finaal kan worden afgeklopt. 'Is dat niet het geval, dan zou het Verenigd Koninkrijk de onderhandelingen moeten verlaten', waarschuwt Downing Street.

Het Verenigd Koninkrijk is officieel al sinds 1 februari geen lid meer van de Europese Unie, maar tot 31 december 2020 loopt de transitiefase waarin alles min of meer bij het oude blijft. Begin volgende maand starten de - wellicht aartsmoeilijke - onderhandelingen over de toekomstige relatie tussen beiden. Voor de Europese Unie blijft Michel Barnier die leiden, aan Britse kant wordt dat David Frost, Europa-adviseur op het kabinet van Johnson.

Barnier reageerde koel op de Britse krijtlijnen. 'We nemen akte van het mandaat dat het Verenigd Koninkrijk vandaag gepubliceerd heeft en zullen onze standpunten posities maandag bespreken', tweet hij. 'Wij zullen bij onze eerdere standpunten blijven. We willen een ambitieus en eerlijk partnerschap.'

Als het zo verder gaat met de stoeve onderhandelingen zullen de standpunten nog verharder.

ONDERWIJS

[Wijzigingen wetgeving](#)

DKO/2018/03 - [Inschrijvingen en toelatingsvoorwaarden in het deeltijds kunstonderwijs](#) (20/08/2018)
datum van de laatste aanpassing: 19/02/2020

- Attendering op 19/02/2020: Volgend schooljaar stijgen alle tarieven van het inschrijvingsgeld als gevolg van een indexering. Volwassenen betalen nu 318 euro voor hun inschrijving in het deeltijds kunstonderwijs. Als ze recht hebben op het verminderde tarief betalen ze 134 euro. Bij de jongeren bedraagt het volledige tarief 68 euro, het verminderde tarief 44 euro.

PERS/2016/01 - [Zorgkrediet voor de personeelsleden van het onderwijs en de centra voor leerlingenbegeleiding](#) (30/06/2016)
datum van de laatste aanpassing: 8/02/2020

- Attendering op 8/02/2020: In punt 14.2 is verduidelijkt hoe een flexi-job gecombineerd kan worden met het zorgkrediet.

VWO/2010/03 (cvo) - [Bekwaamheidsbewijzen en salarisschalen in het volwassenenonderwijs](#) (17/05/2010)
datum van de laatste aanpassing: 8/02/2020

- Attendering op 8/02/2020: In het specifieke gedeelte onder punt 5.2 worden de wijzigingen die ingaan op 1 februari 2020 summier toegelicht.

DKO/2018/02 - [Programmatie, rationalisatie en onderwijsbevoegdheid in het deeltijds kunstonderwijs](#) (16/03/2018)

datum van de laatste aanpassing: 4/02/2020

- Attendering op 4/02/2020: De goedkeuring van een programmatie geldt enkel in het schooljaar volgend op de aanvraag. Niet-ingerichte programmaties moeten opnieuw aangevraagd worden.

SO 64 - [Structuur en organisatie van het voltijds secundair onderwijs](#) (25/06/1999)

datum van de laatste aanpassing: 4/02/2020

- Attendering op 4/02/2020: De omzendbrief wordt aangevuld met de effecten van een gewijzigde evaluatiebeslissing, al dan niet na beroep, op adviezen van een delibererende klassenraad met betrekking tot enerzijds overzitten en anderzijds arbeidsbereidheid/arbeitsrijpheid met het oog op overstap naar duaal leren.

⊕ Alweer lerarentekort

Tekort aan leraars dreigt nu meer dan ooit.

Minder studenten kiezen voor de lerarenopleiding kleuter- en lager onderwijs. Dat blijkt uit de inschrijvingscijfers van dit academiejaar. Een evolutie die zorgen baart gezien het nakende lerarentekort.

Zelfs wie de onderwijsberichtgeving de afgelopen maanden met een half oog gevolgd heeft, weet dat één thema de debatten domineerde: het lerarentekort. Gek genoeg leidt dat er niet toe dat meer jongeren zich inschrijven in een lerarenopleiding.

Dat blijkt uit de inschrijvingscijfers voor het hoger onderwijs die het departement Onderwijs nu bekendmaakte. De bacheloropleidingen voor het kleuteronderwijs (-4,8 procent) en het lager onderwijs (-3,2 procent) zijn minder populair dan vorig jaar. Voor het secundair onderwijs is het beeld diffuus. Op bachelorniveau schreef zich 12 procent meer studenten in. "Voor de educatieve masters is het moeilijker om er zicht op te krijgen, maar over het algemeen is er sprake van een lichte daling", zegt pedagoog Pedro De Bruyckere (Arteveldehogeschool).

De daling baart zorgen. Door de vergrijzing en het vroegtijdig afhaken van leerkrachten in het beroep stevenen we in Vlaanderen af op een lerarentekort, zowel in het secundair als het basisonderwijs. "Vooral voor het lager onderwijs is die daling rampzalig", zegt De Bruyckere. Volgens de laatste berekeningen zouden we tegen het schooljaar 2023-2024 10 procent meer leerkrachten nodig hebben.

Wie de cijfers van dit jaar optelt, merkt dat we er op deze manier niet zullen komen. "Bovendien is er krapte op de arbeidsmarkt", zegt De Bruyckere. "Het is dus niet alleen zaak van het lerarenberoep aantrekkelijk te maken. We moeten het ook aantrekkelijker maken dan andere opleidingen."

Daar een oplossing voor zoeken, is makkelijker gezegd dan gedaan. Het Vlaams Parlement organiseert daarom al hoorzittingen met experts uit het veld. Donderdag is onderwijsonderzoeker Tim Surma (Thomas Moore) er uitgenodigd. "We moeten de status van het beroep opkrikken", zegt hij.

"Als media de job alleen maar negatief in het daglicht stellen, zal geen enkele ouder zijn kind aanraden om nog leerkracht te worden." Hij pleit ervoor ons door de goede voorbeelden uit andere landen te laten inspireren.

Op het kabinet van onderwijsminister Ben Weyts (N-VA) lijkt men dezelfde mening toegedaan. "We gaan alleen maar mensen tot het leraarschap kunnen roepen als we erin slagen de job opnieuw aantrekkelijker te maken", klinkt het. "Het probleem is wel dat we niet echt kunnen vergelijken met vorige jaren, omdat alle lerarenopleidingen sinds dit jaar voor het eerst zijn overgeheveld naar het hoger onderwijs."

Charlotte Struyve, van de lerarenopleiding aan de VIVES Hogeschool, waarschuwde op de hoorzitting vorige week dat we ons niet mogen blindstaren op het tekort. "Als we enkel focussen op het aantal mensen dat we in het beroep moeten hijsen, dan pakken we enkel het symptoom aan", zegt ze in een reactie nu. "Zolang we niet werken aan de condities waarin leerkrachten werken, is het dweilen met de kraan open."

Ook wijst Struyve erop dat het enkel om cijfers over het aantal inschrijvingen bij het begin van het academiejaar gaat. Intussen kan het zijn dat zich meer mensen hebben ingeschreven of net hebben uitgeschreven, bijvoorbeeld omdat ze zich tijdens het academiejaar hebben bedacht. Bron: De Morgen

Leerkrachten worden door het lerarentekort gevraagd extra uren op te nemen, schrijven De Standaard en het Nieuwsblad.

"Die cumuls zijn vaak de snelste weg naar opgebrachte leerkrachten", zeggen de vakbonden.

Het Agentschap voor Onderwijsdiensten zag in 2018 een plotse stijging van 30 procent meer cumulatie van lesuren, "wellicht door de krapte op de arbeidsmarkt". Als er geen nieuwe leerkrachten gevonden worden, is cumuleren - of extra uren opnemen - voor scholen een voor de hand liggende oplossing. De onderwijskoepels krijgen dan ook steeds vaker vragen over die cumuls.

Leerkrachten gaan vaak tot het gaatje om collega's te helpen, maar dat heeft een keerzijde. Het ziekteverzuim is al hoog. Door in te vallen voor collega's neemt dat alleen maar toe. Cumuleren is vaak de snelste weg naar opgebrachte leerkrachten.

⊕ Kwaliteit Steinerscholen

Wie van een steinerschool komt, heeft nadien lagere slaagkansen in het hoger onderwijs. Dat blijkt uit cijfers van onderwijsminister Ben Weyts, die al langer hamert op de tekortkomingen. Is er sprake van een mogelijk 'steinereffect'? 'Er kan ook sprake zijn van zelfselectie.'

Het is op het eerste gezicht een klas zoals alle anderen, maar nu gaan de banken even aan de kant. Tien laatstejaars van steinerschool De Es in Berchem maken tijd voor een groepsgesprek. Ze hebben dromen, twijfels en verlangens zoals elke jongere die binnen enkele maanden de vertrouwde schoolomgeving – en wie weet het ouderlijke nest – mag verlaten. Toch is de helft van hen nu al vastberaden om te gaan voor een academische opleiding.

Parel Lamsens voelt zich perfect voorbereid: "We leren nu al op een heel academische manier. We krijgen punten op onze lesnotities, om te leren werken zoals in het hoger onderwijs. We hebben dus geen invulboeken en voor bepaalde vakken zelfs geen cursus."

Minister van Onderwijs Ben Weyts (N-VA) schetste in het Vlaams Parlement een ander plaatje, in een antwoord op een parlementaire vraag van Vlaams Belang-parlementslid Roosmarijn Beckers. Weyts toont cijfers van leerlingen met een aso-diploma die rechtstreeks doorstroomden naar het hoger onderwijs tussen 2012 en 2017. Daaruit blijkt dat steinerleerlingen opvallend vaker kiezen voor een professionele dan een academische bachelor, maar het laat ook toe om te kijken naar het aantal studiepunten dat zo'n student in zijn eerste bachelorjaar verwerft. Dat zogenaamde studierendement is voor de academische bachelor 60,8 procent bij iemand van een steinerschool, terwijl dit over heel Vlaanderen op 68,8 procent ligt. Bij de professionele bachelor ligt het studierendement voor steiner alumni op 71,44 procent, terwijl dit Vlaams 81,1 procent is. Een student van een steinerschool doet dus langer over zowel de academische als de professionele bachelor.

Weyts wil de kwaliteit van ons onderwijs omhoog en daarom niet langer toelaten dat steinerscholen hun eigen eindtermen gebruiken voor de eerste graad van het secundair onderwijs. Sinds de invoering van de eindtermen in 1995 ijveren de steinerscholen in Vlaanderen voor het recht op afwijking van de eindtermen.

"Scholen zijn autonoom in de wijze waarop ze eindtermen bereiken, maar als we meer kwaliteit in ons onderwijs willen, moeten ze die doelen wel halen", klinkt het op het kabinet-Weyts. Vorige week was er een eerste overleg met de steinerscholen. Er is nu afgesproken dat ze een herkansing krijgen om een nieuw en aangepast dossier in te dienen.

Volgens cognitief psycholoog Wouter Duyck (UGent) tonen de cijfers van Weyts 'de kwetsbaarheid van bijna complete onderwijsvrijheid zonder datagebaseerde monitoring van de output'. Duyck: "Iedereen kan vrij experimenteren met kinderbreinen, en onderwijs dient ideologie in de plaats van het leren." De voorbije zes schooljaren is het aantal inschrijvingen bij steinerscholen met zowat 24 procent gestegen. Ook in het verleden waren er zowel in Vlaanderen als Nederland nochtans studies die stelden dat

leerlingen van steinerscholen minder goed presteren op wiskunde en lezen. Toch is er onder experts geen eensgezindheid of de mindere prestaties ook echt een effect zijn van de methodiek.

“Het is ontzettend moeilijk om onderwijsvormen met elkaar te vergelijken”, zegt pedagoog Pedro De Bruyckere (Arteveldehogeschool/Universiteit Leiden). “Er kan sprake zijn van zelf-selectie, bijvoorbeeld als ouders zien dat hun kind het moeilijker heeft in een gewone school en daarom kiezen voor een methodeschool. Dus er is wel correlatie, maar niet per se causaliteit.”

De Vlaamse Federatie Steinerscholen (VFS) vindt de cijfers van Weyts nu al achterhaald, omdat er sinds twee jaar een hervorming van de internationale steinerpedagogie bezig is.

“In Vlaanderen hebben we die oefening ook toegespitst op de modernisering van het middelbaar onderwijs”, zegt Paul Buyck, woordvoerder van VFS.

“De nieuwe gelijkwaardige eindtermen die de steinerscholen hebben ingediend, komen tegemoet aan die herprofilering, maar ook aan de fundamenteën van ons pedagogisch project zoals het belang van creatief, innovatief denken en de brede persoonlijkheidsvorming die wij hoog in het vaandel hebben.”

Onderwijs draait volgens hem niet alleen om cognitieve ontwikkeling. “Het cognitieve is belangrijk maar het creatieve en het sociaal-emotionele ook. In die zin is het nu niet gepast om met cijfers van het verleden een reorganisatie voor de toekomst te analyseren.”

De leerlingen van De Es vinden dat hun school hen meer dan andere scholen aanzet tot zelfstandig en kritisch denken. Hun steinerschool geeft hen een brede kijk op de wereld, laat hen van alle disciplines proeven en zorgt voor zelfontwikkeling. “Mijn eerste middelbaar volgde ik in klassiek onderwijs, maar daar vielen de kunstvakken al snel weg”, zegt Pieter Smet. “Ik vind dat dit juist zorgt voor die persoonlijke ontwikkeling.”

Smet wil de academische bachelor bio-ingenieur volgen, maar eerst een voorbereidend, zevende jaar wiskunde-wetenschappen studeren. De leerlingen zijn het er namelijk over eens dat er voor wetenschappelijke richtingen een kleine achterstand is, net door die brede aanpak. Al heeft die, zoals gezegd, ook zijn voordelen. “Wij zijn geen hokjesdenkers”, zegt Parel Lamsens.

⊕ Directeurs ontevreden

Er heerst grote onrust in de leraarskamer. Dat zegt een groep van 27 directeurs die advies geeft aan de katholieke koepel. In een brief aan Onderwijsminister Ben Weyts (N-VA) slaan zij alarm over de geplande besparingen in het middelbaar, te midden van grote hervormingen en een groeiend lerarentekort. “De kwaliteit die van ons verwacht wordt, komt in gevaar.”

“Als de minister niet naar ons luistert, dan gaan we moeilijk doen”, zegt Theo Gorssen, directeur van een scholengemeenschap in Mol. Hij is een van de 27 schooldirecteurs die advies geeft aan de katholieke koepel en optreedt als een soort spreekbuis van de middelbare scholen. “Het secundair onderwijs is zagezegd het potteke waar veel geld zit. Maar wij kampen ook met veel uitdagingen. Het wordt tijd dat de minister dat erkent en er ook iets aan doet.”

Scholen vinden geen directeurs meer en wie er toch aan begint, geeft er snel de brui aan.

De reden waarom de directeurs nu aan de alarmbel trekken, heeft alles te maken met de geplande besparingen. Dit jaar moet het secundair 20 miljoen euro inleveren. Een bedrag dat tegen het einde van de legislatuur oploopt tot 100 miljoen. Waar Weyts dat geld wil halen, is nog onduidelijk. Volgens de koepels is er zelfs nog geen overleg geweest, terwijl bij de begrotingscontrole in april al knopen doorgehakt moeten worden.

De besparingen zijn voor de directeurs de druppel in een al zorgwekkende context. In hun brief aan minister Weyts zeggen ze zich grote zorgen te maken over de verdere hervorming van het secundair. Voor het eerste middelbaar is die dit schooljaar van start gegaan, het tweede middelbaar volgt in september, het derde in 2021, enzovoort. “Het is ongezien dat een sector die reorganiseert tegelijkertijd moet inleveren op omkadering en ondersteuning”, staat in de brief.

“Voor de tweede graad zijn zelfs nog geen eindtermen, terwijl we tegen het einde van dit schooljaar moeten beslissen welke richtingen we in het derde middelbaar willen programmeren”, zegt Sam Heyerick, directeur van het VTI in Deinze. In de brief vragen de directeurs meer tijd en ruimte, maar Heyerick gaat

zelfs zo ver om uitstel te vragen voor de hervorming van de tweede graad. “Zoals het er nu aan toegaat, is het niet langer haalbaar”, zegt hij.

Bijkomend probleem is dat de directeurs nog amper leerkrachten vinden. “Het vele werk om de plannen uit te rollen, komt dus op de schouders van minder leerkrachten terecht”, zegt Eric Van Huffelen, directeur van het Sint-Jan Berchmanscollege in Westmalle. “Daardoor raken ook zij overwerkt en dreigen we in een vicieuze cirkel te geraken. De situatie is in jaren nooit zo zorgwekkend geweest. De kwaliteit die de minister – terecht – van ons verwacht, komt in gevaar.”

De directeurs hopen in eerste instantie dat ze bij Weyts op de koffie mogen om concrete voorstellen te doen. Een eis waar Ben Weyts op ingaat. “Ik begrijp de bezorgdheid van de directeurs zeker”, zegt hij. Tegelijkertijd hamert hij wel op de extra investeringen die hij wil doen om het basisonderwijs te versterken en om het lerarentekort aan te pakken (telkens 100 miljoen euro). Vraag is dus wat het gesprek tussen beide partijen zal opleveren.

Maar liefst 806 directeurs van basisscholen haakten tijdens het vorige schooljaar af. De verzuchtingen zijn steevast dezelfde: te weinig omkadering, te veel werk.

Directeurs zijn klusjesman, personeelsverantwoordelijke, vertrouwenspersoon, keukenverantwoordelijke, ICT-verantwoordelijke, preventieverantwoordelijke: allemaal taken die een directeur van een basisschool tegenwoordig moet uitvoeren. Als er dan nog een beetje tijd over is, richten ze zich hun pedagogisch-didactische rol, in feite één van hun echte kerntaken.

Directeurs komen een stevig aantal helpende handen tekort, dat blijkt ook uit de gevolgen die deze hoge werkdruk uitoefent. Het aantal directeurswissels stijgt namelijk jaar na jaar. Waar tijdens het schooljaar 2014-2015 nog 877 van de directeurs stopten met hun functie (31%), waren dat tijdens het schooljaar 2015-2016 er 958 (34%) en vorig schooljaar maar liefst 1.119 (39%).

Opvallend is dat sommigen zich in mogelijke oplossingen beperken tot een marktconform loon.

Een directeur die de toiletten moet gaan controleren en moet communiceren met de ouders, leerlingen en leerkrachten... Het groeit hen boven het hoofd, met als gevolg een stijgend aantal dagen ziekteverlof, wilde acties, problemen die niet opgelost geraken. Dat is weinig bemoedigend voor mensen die eventueel directeur zouden willen worden.”

Neutr-On pleit ook al jaren voor een degelijke opleiding en een permanente vorming voor directies, dat is overigens ook een vraag van de directeurs zelf.

⊕ Degelijk onderwijs gevraagd

De regering-Jambon kondigde bij haar aantreden grote plannen aan voor het onderwijs: het lerarentekort wegwerken, nieuwe scholen bouwen en het basisonderwijs extra financieren. Dit zijn maatregelen die zeker nodig zijn, maar de manier waarop ze dit willen doen is dubieuzer. Jarenlang werd bespaard op het onderwijs, deze regering gaat daar mee door. Enkel het basisonderwijs krijgt netto meer geld, maar daarmee moet heel wat gebeuren en de structurele problemen worden niet opgelost.

De leerkrachten weten heel goed wat nodig is voor het onderwijs. Op 20 maart vorig jaar was er een geslaagde stakingsdag onder de slogan: “Waarom? Daarom!! Zelfs een kind weet wat onderwijs nodig heeft.” De staking was een succes met leerkrachten die spontaan acties organiseerden naar het voorbeeld van wat hun leerlingen rond de klimaatcrisis deden.

Uit de Vlaamse werkbaarheidsbarometer van 2019 bleek nogmaals dat onderwijs zeer slecht scoort. Voor 46,3% van de respondenten stelt er zich een probleem inzake psychische vermoeidheid, voor 19% is dit zelfs acuut. Hiermee is onderwijs de slechtst scorende sector. Het evenwicht tussen werk en privé is voor 23,7% problematisch, waarvan 7,2% stelt dat het acuut is. Ook hier haalt onderwijs de slechtste score. Leraren werken gemiddeld 41 uur per week. Dat is op een volledig jaar, dus met vakanties inbegrepen. Het vaak terugkerende argument dat leraren veel vakantie hebben, zegt dus helemaal niets over de werkdruk. Tijdens een lesweek loopt de gemiddelde werktijd op tot maar liefst 49 uur! Dit zijn maar enkele van de redenen waarom velen de droom om leerkracht te worden laten vallen, of al snel opgeven. Eén op de vijf beginnende leerkrachten houdt er binnen de eerste vijf jaar mee op.

Niet enkel de leerkrachten lijden onder de jarenlange besparingen op onderwijs, ook de leerlingen en hun ouders voelen de gevolgen. In de PISA-testen zakt ons land steeds verder weg. Elke studie wijst erop dat het onderwijs in ons land meer dan elders sociale ongelijkheid bevestigt en versterkt. Ouders krijgen steeds vaker de factuur gepresenteerd: er was al de boterhamtaks voor het gebruik van de refter. Nu kwam daar nog een voorbeeld van een 'dutjestaks' bij: in Aalter vraagt een kleuterschool 1 euro per dag per kleuter in de 'slaapklasjes'.

Om het tekort aan leerkrachten te compenseren, worden vrijwilligers ingezet. Scholen moeten extra spaghettifestijnen en feesten organiseren om geld in het laatje te krijgen. Van de leerkrachten wordt daarbij uiteraard geheel vrijwillig extra inzet verwacht. Sommige leerkrachten steken in de grote vakantie zelf de handen uit de mouwen om klassen op te frissen of andere klusjes uit te voeren. Dat getuigt van een enorme inzet en betrokkenheid, maar het is vooral het resultaat van een gebrek aan middelen.

Bovendien zorgt dit alles voor meer ongelijkheid: scholen met ouders die meer middelen hebben, kunnen meer investeren in de school of in bijscholing.

Er zijn meer publieke middelen voor onderwijs nodig. Het moet minstens terug naar 7% van het BBP, zoals dit begin jaren 1980 het geval was. Dit is nodig zodat er meer lesuren beschikbaar zijn en scholen kunnen investeren in ondersteunende functies zoals voltijdse leerlingenbegeleiders, psychologen, maatschappelijke experts, sociale begeleiders, ... Dan kunnen leraren zich op hun kerntaak concentreren: dynamische lessen geven die jongeren inspireren en laten groeien in hun mogelijkheden. Deze en vorige regeringen waren niet bereid om dit te doen. We zullen ze onder druk moeten zetten voor degelijk onderwijs. De staking van 20 maart 2019 maakte duidelijk dat veel leraren bereid zijn dit te doen. We zullen echter de vakbonden op vele scholen opnieuw moeten opbouwen. Dit zullen we niet doen door de besparingen gecontroleerd mee door te voeren, maar door een alternatief plan op te stellen voor wat het onderwijs werkelijk nodig heeft en hierover op iedere school info- en discussiemomenten organiseren om het verzet te organiseren tegen de besparingen en voor degelijk onderwijs voor iedereen. Bron: LSP

SECTOREN

⊕ Ex-mijnwerkers boos

De ex-mijnwerkers zijn boos op minister van pensioenen Bacquelaine.

De ex-mijnwerkers willen dat de federale pensioendienst de berekeningen voor mijnwerkerspensioenen herziet, want volgens de mijnwerkers wordt hun pensioen momenteel berekend op 25/30ste in plaats van op 30/30ste, zoals de wet voorschrijft.

Meer dan 500 ex-mijnwerkers verzamelden maandag voor een manifestatie in Brussel. 'We hebben volk moeten achterlaten omdat er onvoldoende capaciteit op de treinen was. Maar ik denk wel dat men de waarschuwing nu ernstig neemt. We willen nu een oplossing en niet binnen enkele jaren', zegt Dylst.

'De eerste minister verwees naar de uitspraken van minister van Pensioenen Bacquelaine in het parlement, die zei dat hij iets speciaals wilde doen voor de mijnwerkers. De wetgeving moet daarvoor wel aangepast worden en zij zou ons steunen om de wetgevende macht toch te laten bewegen.'

De ex-mijnwerkers mogen op een versneld besluit van de werkgroep rond hun pensioenregeling rekenen. Indien dat besluit overeenkomt met de berekening van de mijnwerkers zelf, dan zal Kamervoorzitter Patrick Dewael (Open Vld) worden ingelicht. Vervolgens is het aan de politieke partijen om een wetsvoorstel in te dienen.

Ook vertegenwoordigers van de partijen sp.a, PVDA, Vlaams Belang en N-VA waren aanwezig op de manifestatie. De Vriendenkring KS wil dat het wetsvoorstel voor de mijnwerkers nog behandeld wordt voordat de partijen mogelijk nieuwe verkiezingen uitschrijven. 'Als ze de Kamer toch vervroegd

ontbinden, zonder met ons rekening te houden, dan verklaart men de oorlog aan de mijnwerkers en moeten de verantwoordelijken alle gevolgen vandien dragen', stelt Dylst. Bron: Knack

⊕ Ambtenaren ontevreden

Op vrijdag 21 februari staakten enkele overheidsdiensten tegen de besparingsplannen van de Vlaamse regering en ter ondersteuning van het verzet van de cipiërs tegen de minimale dienstverlening, maar niet voor De Lijn en het onderwijs.

Er was gekozen om vrijdag actie te voeren, omdat ook de cipiërs het werk op die dag neerlegden tegen de minimale dienstverlening.

"In het Vlaamse regeerakkoord staat er ook een gelijkaardig voorstel voor de bedieners van bruggen en sluisen. Hier noemt men het gegarandeerde dienstverlening", legt algemeen secretaris Jan Van Wesemael van ACOD uit. Hij verwijst ook naar andere pijnpunten in het regeerakkoord, zoals het voornemen om het aantal personeelsleden verder af te bouwen met 1.440 mensen en om de werkingsmiddelen opnieuw met 265 miljoen euro te verminderen.

Ook de plannen om het loodswezen te privatiseren en het statutair ambt af te schaffen, vallen slecht.

Volgens de algemeen secretaris was de actie vooral 'een waarschuwingsactie' en zou de hinder beperkt blijven. 'Het gaat nog maar om een startschot, we gaan Vlaanderen nog niet plat leggen', klinkt het. Mogelijk volgt er nog meer protest, bij voorkeur in samenspraak met alle vakorganisaties.

⊕ Staken is een grondrecht

Geschreven door Véronique Pertry van Jubel.

Stakingen zijn een gekend fenomeen in dit land. Men zou dus kunnen veronderstellen dat er ook heel wat rechtspraak van de hoogste Belgische gerechtshoven over dit onderwerp bestaat. Dit is nochtans niet zo. Het Hof van Cassatie gaf in 1981 in het mijlpaalarrest Debruyne een rechtsgrond aan het stakingsrecht en sprak zich in 1997 nog uit over stakingspiketten. Het Grondwettelijk Hof sprak zich recent nog in 2017 uit over de mogelijkheid om beperkingen in te voeren op het stakingsrecht (arresten 64/2017 en 101/2017). Binnenkort worden nog uitspraken verwacht over het stakingsrecht bij de Belgische Spoorwegen. Op 7 januari jl. kreeg het Hof van Cassatie opnieuw de kans om zich uit te spreken over het stakingsrecht.

Straf wegens kwaadwillig belemmeren van het verkeer: strijdig met het stakingsrecht?

Een provinciaal vakbondsvoorzitter had in het kader van de algemene stakingsdag van 24 juni 2016 een aantal wegblokkades georganiseerd in het Antwerpse havengebied. Hij werd vervolgens door het Hof van Beroep te Antwerpen schuldig bevonden aan het misdrijf van kwaadwillig belemmeren van het verkeer (art. 406, eerste lid, Sw).

De vakbondsman vecht zijn veroordeling aan bij het Hof van Cassatie. In één van zijn middelen roept hij in dat zijn sociaal grondrecht, nl. zijn stakingsrecht, zoals dat wordt beschermd door de artikelen 10 en 11 van het EVRM en artikel 6 van het Herzien Europees Sociaal Handvest (HESH) is geschonden. Het Hof van Beroep had volgens hem ten onrechte niet onderzocht of er in concreto een dwingende maatschappelijke behoefte bestond om zijn stakingsrecht te beperken.

De artikelen 10 en 11.1 EVRM bepalen respectievelijk het recht op vrijheid van meningsuiting en van (vak)vereniging. Het stakingsrecht wordt impliciet geacht daar deel van uit te maken. Artikel 6.4 van het HESH verwijst zelfs expliciet naar het stakingsrecht.

Deze grondrechten uit het EVRM en het HESH zijn evenwel niet absoluut; beperkingen zijn mogelijk mits aan bepaalde voorwaarden is voldaan. In essentie moet een beperking bij wet (in de materiële zin) zijn bepaald en noodzakelijk zijn in een democratische samenleving in het belang van o.m. het voorkomen van wanordelijkheden en strafbare feiten, of voor de bescherming van de rechten en vrijheden van anderen. Volgens de vakbondsman is een beperking enkel mogelijk wanneer eerst in concreto is aangetoond dat er een dwingende maatschappelijke behoefte is om het stakingsrecht van hemzelf, in zijn functie van provinciaal voorzitter van de algemene centrale van het ABVV, te beperken door hem te straffen voor

handelingen die hij heeft gesteld en waarvan wordt vastgesteld dat ze functioneel waren in een breder opzet.

Wat zou zo'n benadering in concreto dan moeten inhouden? Betekent dit dat de toepassing van de betrokken strafrechtelijke bepaling op de vakbondsman enkel compatibel kan zijn met zijn stakingsrecht, indien eerst bewezen wordt dat er een dwingende maatschappelijke behoefte bestaat om door de toepassing van de strafrechtelijke bepaling, het stakingsrecht specifiek van de betrokkene te beperken? Zo bekeken is het niet evident om zoiets in concreto aan te tonen. De toepassing van het Strafwetboek lijkt in die benadering wel erg ondergeschikt te worden aan het stakingsrecht. Dergelijk bewijs lag in elk geval volgens de vakbondsman niet voor en dus was de strafwet incompatibel met zijn stakingsrecht.

Cassatie: ook stakingsrecht kan aan beperkingen onderworpen worden

Het Hof van Cassatie is de vakbondsman in zijn in concreto benadering, toegespitst op zijn persoon, niet gevolgd.

Het Hof stelt vooreerst vast dat het recht te staken of te betogen geen absolute rechten zijn. Het Hof geeft daarop een eigen omschrijving van de mogelijke beperkingen. De beperkingen moeten daadwerkelijk beantwoorden aan doeleinden van algemeen belang en niet te beschouwen zijn als een onevenredige en onduidbare ingreep waardoor de beschermde rechten in hun kern zouden worden aangetast. De rechter oordeelt daarover onaantastbaar op grond van de feiten die hij vaststelt.

Het Hof van Cassatie verwijst daarop naar de voornaamste vaststellingen van het Hof van Beroep :

De wettelijke strafbepalingen die de veiligheid en de vrijheid van alle burgers raken, kunnen niet zonder meer en op absolute wijze opzij worden geschoven voor bepaalde fundamentele rechten, hoe waardevol en beschermwaardig deze ook zijn. Een syndicale actie noodzaakt niet een strafrechtelijke vrijgeleide; Het doelbewust creëren van een potentiële gevaarsituatie, kan niet worden gerechtvaardigd door een recht van staken of een recht van verenigen. Het stakingsrecht en de overige rechten kunnen ook worden uitgeoefend zonder dat daarbij verkeersbelemmering aan te pas komt;

Het voorkomen van ongevallen of van gevaar in het verkeer, kan bezwaarlijk als niet-noodzakelijk voor de democratische samenleving worden beschouwd.

Het Hof besluit dat de appelrechters zowel op grond van de feiten die zij concreet vaststellen als van algemene beschouwingen over de verhouding tussen grondrechten en het Belgisch strafrecht, geoordeeld hebben dat de veroordeling van de vakbondsman niet tot gevolg heeft dat zijn stakingsrecht wordt onderworpen aan andere beperkingen dan deze die toegelaten zijn, te meer daar die veroordeling niet belet het stakingsrecht op een normale wijze uit te oefenen.

Conclusie: dus een grondrecht ... als een ander

Het stakingsrecht wordt met dit arrest bevestigd in zijn status van grondrecht. Tegelijk blijkt uit dit arrest dat het stakingsrecht niet op een voetstuk uittorent boven de andere grondrechten. Het grondrecht kan immers, net als de meeste andere fundamentele rechten, ook onder bepaalde voorwaarden ingeperkt worden. Het Hof van Cassatie preciseert hiermee de contouren van het stakingsrecht die het – zeer ruim – uitgezet had met het Debruyne-arrest en sluit zich hiermee eigenlijk aan bij de rechtspraak van het Grondwettelijk Hof over dit onderwerp. Belangrijk hierbij is te noteren dat het hierbij niet nodig is dat vooraleer tot beperking mag worden overgegaan, eerst nog in concreto de dwingende maatschappelijke behoefte t.a.v. de betrokken staker is aangetoond.

Het is dus nog maar eens duidelijk aangetoond dat staken een grondrecht is, er is misschien nog wel enige discussie mogelijk over "wilde stakingen", maar de procedures voor het staken, bvb bij slechte werkomstandigheden of gebrek aan werkkledij, moet versoepeld worden.

⊕ Gevangenispiers kwaad

Minister van Justitie Koen Geens (CD&V) wil de regels rond minimale dienstverlening in de gevangenissen voortaan laten uitvoeren. Dat meldt hij in een persbericht.

Volgens de regels, die in november vorig jaar al in een KB werden vastgelegd, kan het gevangenispersoneel alleen nog staken tien dagen nadat er een aanzegging werd ingediend. Tijdens die staking zal er ook een minimale dienstverlening van kracht zijn.

De woordvoester van Geens benadrukt dat er al drie jaar met de vakbonden overlegd werd over de minimale dienstverlening. Die regeling 'is belangrijk om essentiële rechten van de gedetineerden te waarborgen, zonder het stakingsrecht in het gedrang te brengen', vindt Geens. Het handhaven van de minimale dienstverlening moet ook de veiligheid van het personeel en de gedetineerden ten goede komen, klinkt het nog bij het kabinet van de minister.

Aanval op stakingsrecht

De grote vakbonden hebben de voorbije weken meermaals gestaakt uit protest tegen de manier waarop de minister de minimale dienstverlening wil laten uitvoeren. Zij zien de regeling wel als een aanval op het stakingsrecht.

De bonden erkennen dat ze door de minister op de hoogte zijn gebracht over het voornemen om de regels in het KB voortaan ook in de praktijk te brengen. 'De minister heeft ons samengeroepen. Hij heeft een monoloog gehouden waarin hij ons meedeelde dat zijn plannen worden toegepast', zegt Eddy De Smedt van de liberale vakbond VSOA. 'We hebben akte genomen van zijn boodschap en zullen dat voorleggen aan de achterban. We zullen zien hoe zij reageren.'

'We hebben een boodschap gekregen, die neerkomt op een dictaat uit de Wetstraat', reageert Robby De Kaey van de socialistische bond ACOD. 'De minister is tijdens deze legislatuur herhaaldelijk zijn afspraken niet nagekomen en probeert nu het personeel het zwijgen op te leggen.'

'Ik vind het pervers dat de minister het stakingsrecht afweegt tegen de basisrechten voor gedetineerden', zegt De Kaey nog. 'Door de overbevolking, de besparingen in de werkingsmiddelen en het personeelstekort doen zich nu ook al dagelijks problemen voor de gedetineerden voor. Maar daaraan wordt niet verholpen. Het is blijkbaar pas wanneer de vakbonden staken, dat de basisrechten van gedetineerden als belangrijk worden beschouwd.'

Dinsdagvoormiddag zullen de verschillende vakbonden met elkaar overleggen over een gemeenschappelijk reactie. Als de vakbonden beslissen om te staken, zal dat in principe moeten gebeuren volgens de nieuwe regels. In het andere geval is er sprake van een wilde staking. De Smedt ziet wel nog enkele problemen met een mogelijke toepassing van de minimale dienstverlening. 'Onder meer over de opvoeding van personeelsleden moet heel wat worden opgehelderd. We verwachten daarover duidelijkheid.' Bron: De Standaard

⊕ Groepsverzekering in nood?

Het merendeel van de groepsverzekeringen (met vaste prestatiebelofte) is niet in staat om op de vervaldag het beloofde pensioen aan de werknemers uit te betalen. De toezichthouder FSMA zegt dat de verzekeraars daar te weinig voor waarschuwen.

Circa 70% van de werknemers is aangesloten bij een groepsverzekering die bij hun pensionering voor een aanvullend pensioen zorgt. Dat aanvullend pensioen (tweede pijler) komt boven op het wettelijk pensioen (eerste pijler). Het aanvullend pensioen wordt belangrijker, want het vertrouwen van de bevolking in het wettelijk pensioen is niet bijster groot door de erbarmelijke overheidsfinanciën.

Maar ook met de tweede pijler dreigt een probleem, blijkt uit een doorlichting van de sector door de toezichthouder FSMA. 18% van de plannen die met een vaste prestatieformule werken, is onvoldoende gefinancierd om aan de onmiddellijke verplichtingen te kunnen voldoen. Dat zijn de verworven reserves van de werknemers.

Het grootste probleem betreft de uitbetaling van de verworven prestaties, zeg maar het beloofde bedrag dat je moet krijgen als je met pensioen gaat. Maar liefst 67,28% of twee op drie van de pensioenplannen kan op eigen kracht de beloofde bedragen niet betalen.

Dat komt omdat het verwachte rendement te laag is. De FSMA kwam tot die conclusie op basis van een steekproef van 217 pensioenplannen die aangeboden worden door de verzekeraars als AG, Axa, P&V, Ethias, Integrale, Allianz, Belfius, KBC, Baloise, Generali,...

146 van die plannen kijken aan tegen een tekort.

In de steekproef zitten de pensioenplannen van 170.979 werknemers: 110.979 onder hen lopen tegen een tekort.

Als er in het plan een tekort zit, zal het bedrijf dat op de verzekeraar vertrouwd is voor het pensioen van zijn werknemers, moeten bijstorten. Het betrokken bedrijf moet dan wel nog bestaan. Bedrijven kunnen nu eenmaal failliet gaan.

De toezichthouder vraagt zich ook af of de ondernemingen voldoende zicht hebben op mogelijke gaten in de pensioenkas. De FSMA stelt vast dat de verzekeraars bedrijven maar laat of zelfs niet inlichten. De crisis in de sector is (ongewild) mee veroorzaakt door de Europese toezichthouder. Die reageerde op de financiële crisis door de vereisten te verstrengen. Dat hield in dat pensioenvorming door in aandelen te beleggen ontmoedigd werd en het aantrekkelijker was om de premies in staatsobligaties te stoppen. Door het rentebeleid van de Europese Centrale Bank is de obligatierente negatief of slechts minimaal positief geworden, waardoor steeds meer verzekeraars een ondermaats rendement halen.

Het alternatief is een formule met vaste bijdragen. Bij dat type van pensioentoezegging wordt geen te bereiken doel afgesproken, maar alleen een te betalen bijdrage. Hoeveel dat oplevert, hangt af van hoelang er wordt gespaard en wat het rendement is.

Om de geldsom voor de vaste prestaties veilig te stellen moet er een bepaald rendement op de reserves worden behaald. Maar groepsverzekeringen mogen alleen uiterst conservatief beleggen en halen in de huidige marktomstandigheden voor obligaties amper rendement. Op basis van een scenario waarbij het verwachte rendement nul procent bedraagt, kon in 2017 bijna 67,3 procent van de overeenkomsten niet aan de uitbetalingsverplichtingen voldoen.

Ook op korte termijn komen sommige levensverzekeringen in de problemen om de zogenaamde verworven reserves uit te betalen. Verworven reserves zijn het bedrag dat een aangeslotene al bij elkaar spaarde en eventueel kan opvragen om het naar de pensioenverzekering van een nieuwe werkgever over te hevelen. Bij 18 procent van de regelingen in de steekproef werd op basis van cijfers voor 2017 een tekort vastgesteld tegenover de wettelijk vastgelegde financieringsvereisten.

De FSMA stelt vast dat verzekeraars de toezeggingen van het type vaste prestaties steeds minder aan nieuwkomers aanbieden. De afbouw is de jongste jaren nog versneld. Volgens DB2P, de Databank Aanvullende Pensioenen, werd op 1 januari 2017 zowat een vijfde van de verworven reserves - goed voor 11 miljard euro - beheerd in het kader van een groepsverzekering met vaste prestaties. Die verworven reserves hebben maar betrekking op 10 procent van de aangeslotenen. Begin 2019 was dat zelfs al afgenomen tot 5 procent. Nieuwe verzekerden worden nu naar een formule geleid met vaste bijdragen. Bij de helft van de verzekeringsinstellingen is de berekeningstermijn voor de tekorten veel te lang, merkt de FSMA op. Bovendien verloopt de communicatie tussen de verzekeraar en de ondernemingen regelmatig te laks. Zodra de verzekeraar zelfs het kleinste financieringstekort opmerkt, moet hij de onderneming wettelijk gesproken onmiddellijk verwittigen. Nu gaan daar soms maanden over en in een enkel geval gebeurt het zelfs helemaal niet. Dat is nochtans essentieel, omdat het bedrijf moet bijstorten als de pensioenverzekering niet aan de verplichtingen tegenover de werknemers kan voldoen.

Alleen als uw bedrijf niet failliet gaat, bent u dus zeker van de som die u bij pensionering opstrijkt.

Bron: GVA en De Tijd

VARIA

⊕ Wat verandert er deze maand?

Elke maand verandert er wat aan de wetgeving. Dit verandert op 1 maart.

- **Folders maar twee keer per week in de bus**

Bpost gaat, zoals aangekondigd, vanaf maart maar twee keer per week niet-dringende brievenpost bedelen. Er wordt gestart met de publicitaire post zoals warenhuisfolders, vanaf midden maart is de rest van de niet-prioritaire brievenpost aan de beurt. Bpost gaat niet-prioritaire brievenpost ofwel nog enkel maandag en woensdag bestellen, of enkel dinsdag en donderdag. Het postbedrijf past zich zo naar eigen zeggen aan de wijzigende realiteit en de verwachtingen van de klant aan. De postbode blijft kranten, magazines, brieven met een priorzegel en rouwbrieven elke weekdag leveren. Pakjes kunnen ook nog steeds zeven dagen per week worden geleverd.

- **Museumpas wordt 9 euro duurder**

Omdat de ticketprijzen van musea stijgen wordt op 1 maart ook de Museumpas duurder. Om een jaar lang toegang te krijgen tot 170 musea moet je vanaf dan niet langer 50, maar wel 59 euro betalen. Toen de Museumpas in september 2018 gelanceerd werd, kon je er een honderdtal musea mee bezoeken. Intussen zijn dat er al 170, en het aantal blijft stijgen.

- **Openbaar vervoer gratis in Groothertogdom Luxemburg**

Het Groothertogdom Luxemburg wordt op 1 maart het eerste land ter wereld dat het openbaar vervoer volledig gratis maakt voor de reizigers. Een identiteitsbewijs volstaat er om op bus, tram of trein te stappen. Ook de tarieven voor reizen vanuit België van en naar het Groothertogdom gaan omlaag. Mensen die vanuit België regelmatig met de trein de grens oversteken, bijvoorbeeld om in Luxemburg te gaan werken, zullen minder moeten betalen voor hun abonnement. Een maandabonnement wordt 29 euro goedkoper, een jaarabonnement 290 euro, zegt de Belgische spoorwegmaatschappij NMBS. Zij voegt toe dat ook de prijs van een enkel ticket of een retourkaartje naar Luxemburg zal dalen, maar hoe groot het verschil is, hangt af van traject tot traject. Er is overigens één Belgisch station van waaruit je vanaf maart gratis naar Luxemburg kan sporen: dat van Athus. Dat grensstation wordt als zowel een Belgisch als een Luxemburgs station beschouwd.

- **Zomeruur**

De zomertijd begint op de laatste zondag van maart.
In de nacht van zaterdag op zondag 29 maart worden de klokken om 2 uur een uur vooruit gezet.

Verkiezingen mei 2019

Na de mislukking en opgave van opdrachthouder Geens stelde de koning twee nieuwe onderhandelars aan. Kamervoorzitter Patrick Dewael en Senaatsvoorzitter Sabine Laruelle.

Die nieuwe koninklijke opdrachthouders, beloven absolute discretie bij hun opdracht.

“Na de turbulenties van de afgelopen week, menen Patrick Dewael en Sabine Laruelle dat het wenselijk is om de rust te laten weerkeren”, laten de twee liberalen weten.

De twee zullen voorlopig niet communiceren over hun opdracht, werkzaamheden en vorderingen. “Op deze manier wensen we opnieuw stappen vooruit te kunnen zetten in het vormen van een federale regering die ons land, haar burgers en ondernemingen nodig hebben.”

Op 9 maart moeten ze verslag uitbrengen.

Ondertussen doen de politieke partijen onderling niks anders dan elkaar beledigen en ruzie maken. Genadeloos en voortdurend maakt Bart De Wever (N-VA) verwijten naar Gwendolyn Rutten. De toekomstige ex-voorzitter van Open-VLD is niet de eerste toppolitica die het zo hard van De Wever te verduren krijgt.

Sinds de Open Vld-voorzitter het aandurfde om met PS-informateur Paul Magnette mee te denken over een regering zonder N-VA, neemt De Wever haar onophoudelijk op de korrel. Inhoudelijk is dat best opmerkelijk. In een recent interview in Het Laatste Nieuws bood De Wever juist datgene aan wat hij Rutten verwijt: zelf premier worden en een deal met de PS maken.

Dat Rutten zo agressief en zo persoonlijk wordt aangepakt zou haar kunnen bewijzen dat ze er helemaal bijhoort. Maar tot resultaten leidt het niet, laat staan tot een nieuwe regering.

Op dit moment is de trouwste bondgenoot van De Wever in de Wetstraat Hilde Crevits (CD&V). Zij heeft zowat eigenhandig het lot van haar partij verbonden aan dat van de N-VA.

Het is opmerkelijk hoe CD&V de N-Va momenteel probeert te behagen, er zijn zelfs geruchten dat er een coalitie op komst is tussen beide partijen. Maar die geruchten worden uiteraard ontkend.

Het gekibbel tussen de politieke partijen gaat ondertussen onverminderd voort.

Meer en meer partijen willen nieuwe verkiezingen.

Maar we zullen tot 9 maart moeten wachten eer er weer een nieuwe episode komt aan de manier waarop de koning de politieke knoop wil ontrafelen.

⊕ Sociale verkiezingen 2020

Elke vier jaar hebben in de Belgische ondernemingen de sociale verkiezingen plaats. Deze verkiezingen worden georganiseerd om de vertegenwoordigers van de werknemers aan te duiden in de inspraakorganen van de ondernemingen, met name de ondernemingsraad (verder: "raad") en het comité voor preventie en bescherming op het werk (verder: "comité"). De volgende sociale verkiezingen zullen plaatsvinden tussen 11 en 24 mei 2020. De verkiezingen moeten georganiseerd worden in de ondernemingen volgens een strikte chronologische procedure. Deze brochure werd opgesteld zodat de ondernemingen zich kunnen voorbereiden op de verschillende stappen van de procedure en zodat zij kunnen beschikken over een praktische gids doorheen deze stappen. Merk op dat er onder de huidige stand van de regelgeving nog geen sprake is van een volledige eenmaking van de statuten arbeiders/bedienden. De opdeling arbeiders/bedienden blijft voor de sociale verkiezingen 2020 dan ook verder ongewijzigd.

Er is een brochure uitgegeven door de Federale Overheidsdienst Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg, zie:

<https://werk.belgie.be/nl/document/brochure-sociale-verkiezingen-2020>

⊕ Inkomensgarantie ouderen

Maandagochtend 17 februari is een massale actie gehouden aan het kantoor van minister Bacquelaire, waar ook een ontmoeting plaatsvond met zijn kabinet. Ongeveer 200 mensen, jong en iets minder jong, verzamelden zich aan Karmelietenstraat 15, 1000 Brussel.

Een 'postbode' wilde de minister 'controleren' met een brief die gelijkaardig is aan die die IGO-gerechtigden ontvangen tijdens de fel bekritiseerde controles door bpost in opdracht van de Federale Pensioendienst. Gezien de afwezigheid van de minister op het Belgisch grondgebied (wat volgens de 'postbode' betekende dat de minister het gevaar loopt om zijn "ministertoelage" te verliezen), overhandigde de postbode symbolisch een petitie tegen de onrechtmatige controles van de Inkomensgarantie Ouderen (IGO) aan het kabinet van de minister.

Een reeks getuigenissen werden voorgelezen aan het ministerie, alsook de bezorgdheden en de aanbevelingen van de ouderenorganisatie le Gang des vieux en colère, de verschillende Netwerken Armoedebestrijding, de Ligue des Droits Humains, de vakbonden en de mutualiteiten.

Er vond eveneens een ontmoeting plaats tussen een aantal vertegenwoordigers van het kabinet en een delegatie van de aanwezige verenigingen. De belangrijkste eis van de manifestanten was de opschorting van de huidige controles, die door de Privacycommissie en de Vlaamse en Franstalige mensenrechtenliga's als onwettig worden beschouwd. Deze controles organiseren in feite het quasi-

huisarrest van IGO-gerechtigden, die het risico lopen te worden geschorst als ze hun woning voor meer dan vier dagen verlaten.

De manifestanten overhandigden de minister eveneens een document met vier krachtlijnen die voor ons essentieel zijn in het kader van een toekomstige hervorming van de IGO:

Een voldoende inkomen om een waardig leven te garanderen;

De eerbiediging van het recht op bewegingsvrijheid van ouderen en al wat hiermee gepaard gaat (mogelijkheid om te reizen, de kinderen te zien, op vakantie te gaan, enz.);

Het recht om zich binnen een redelijke termijn te verdedigen wanneer de Federale Pensioendienst overweegt om de betaling van de IGO op te schorten.

Uiteindelijk was de minister niet aanwezig bij de vergadering. Het kabinet heeft besloten de controles niet op te schorten, maar te wachten op een volledige interne evaluatie van de maatregel. Het kabinet heeft geen standpunt ingenomen over de vier genoemde elementen, maar voorziet de mogelijkheid om deze in het kader van de mogelijke hervorming in overweging te nemen.

Gezien de desastreuze gevolgen voor de betrokkenen en de kennelijke illegaliteit van de controles, vrezen wij dat het aantal gevallen waarin er naar de rechter gestapt zal worden, zal toenemen. Daarom dringen wij er bij de federale regering (MR- Open Vld- CD&V) op aan om deze controles op te schorten, terwijl de procedure geëvalueerd wordt en het overleg met de verenigingen, die de 110.000 IGO-begunstigden vertegenwoordigen, plaatsvindt.

De Commissie Sociale Zaken, Werkgelegenheid en Pensioenen stemde vorige week om op 3 maart een hoorzitting over de IGO-controles te organiseren, in afwachting van de evaluatie door de Federale Pensioendienst. De organisaties die zich mobiliseren tegen de IGO-controles houden zich ter beschikking en zullen de stem van de IGO-gerechtigden blijven vertegenwoordigen. Bron: De wereldmorgen

⊕ Voedselhulp en kansarmoede

Niemand zet graag de vernederende stap, en toch blijkt elk jaar opnieuw dat er meer mensen richting een voedselbank trekken. Ook 2019 was een recordjaar. 'Dit duidt op een diep falen van het beleid', zegt armoede-expert Bea Cantillon (UAntwerpen).

Uit het nieuwste jaarverslag van de Belgische Federatie van Voedselbanken (BFVB), blijkt dat een recordaantal mensen vorig jaar een beroep deed op voedselhulp via de lokaal aangesloten verenigingen. Maandelijks ging het om 168.476 mensen, 6 procent meer dan in 2018. Daarnaast kregen nog eens 153.524 mensen hulp via niet-aangesloten organisaties en OCMW's, wat het totaal op 321.000 mensen bracht. Ook dat totaalcijfer is een stijging van 5 procent.

Voedselhulp zit al jaren 'in de lift' in ons land, sinds begin de jaren 90 is een constante stijging te merken. En waar in 2007 nog 1 procent van de Belgische bevolking werd bereikt door de voedselbanken, is dat nu al 1,5 procent. "We zien in het publiek dat naar onze voedselbanken trekt dat bepaalde kansengroepen sterk vertegenwoordigd zijn", zegt voorzitter Piet Vanthemsche. Eénoudergezinnen maken bijna de helft van dat publiek uit, waaronder driekwart alleenstaande moeders. Ook de groep tussen 18 tot 24 jaar nam de afgelopen jaren toe.

Kansarmoede

Hoe is die sterke stijging te verklaren? De Statbel-cijfers over armoederisico tonen de voorbije tien jaar wel een stijging, van 14,6 naar 16,4 procent, maar dat is nog steeds niet in dezelfde orde als die van de voedselbanken. Volgens de Europese indicatoren van Eurostat is er in diezelfde periode zelfs een lichte daling: ongeveer 1 op de 5 Belgen loopt risico op armoede of sociale uitsluiting.

"Een deel is wellicht te wijten aan het feit dat meer mensen de weg vinden naar onze voedselbanken. Ons stukje in de taart is groter geworden", zegt Vanthemsche. De voedselbanken verdeelden vorig jaar 17.936 ton aan voedselhulp, ook al een record.

Maar 'meer capaciteit' is lang niet de enige verklaring. "We weten dat zulke hulp erg vernederend kan zijn voor mensen, en dus echt als een laatste piste geldt", zegt armoedespecialiste Bea Cantillon (UAntwerpen). Ze merkt op dat de globale armoedecijfers dan wel vrij stabiel blijven, die voor de

bevolking 'op actieve leeftijd' stijgt. Dat blijkt ook uit de kansarmoede-index van Kind en Gezin, die geldt als een goede indicator voor 'diepe armoede': in 2018 groeide ruim 14 procent van de kinderen tussen 0 en 3 jaar in Vlaanderen op in kansarmoede, tien jaar eerder was dat nog zo'n 8 procent.

Leefloon

Volgens Cantillon is het duidelijk dat de toename bij de voedselbanken gelinkt is aan de dalende kwaliteit van de sociale bescherming in ons land. "De voorwaarden voor een leefloon zijn strenger geworden, en bovendien is het ontoereikend. Net daarom sturen OCMW's hun leefloners vaak al meteen door naar de voedselbanken. Dat duidt allemaal op een diep falen van het beleid. Als we echt iets willen veranderen, moet het systeem opnieuw genereuzer." Het optrekken van het leefloon is volgens Cantillon een binnenkopper in de strijd tegen armoede.

Ook wat betreft de voedselbanken staat het beleid voor een belangrijke beslissing. Vanaf 2021 wordt het aparte Europees fonds voor voedselhulp geïntegreerd in een breder sociaal fonds, waarbij lidstaten minimum 2 procent van het budget aan voedselhulp moeten voorzien, met een 'aanbeveling' van de Europese Commissie om naar 4 procent te gaan. In het minimumscenario valt er jaarlijks een gat van zo'n 5 miljoen euro voor de Belgische voedselbanken.

Minister Nathalie Muylle (CD&V), bevoegd voor Armoedebestrijding, geeft aan dat er momenteel onderhandelingen lopen over de financiering, onder meer met de gewesten. Volgens haar is er veel goodwill aanwezig rond de tafel voor een engagement om de huidige volumes en financiering te behouden. Bron: De Morgen

BOEKEN

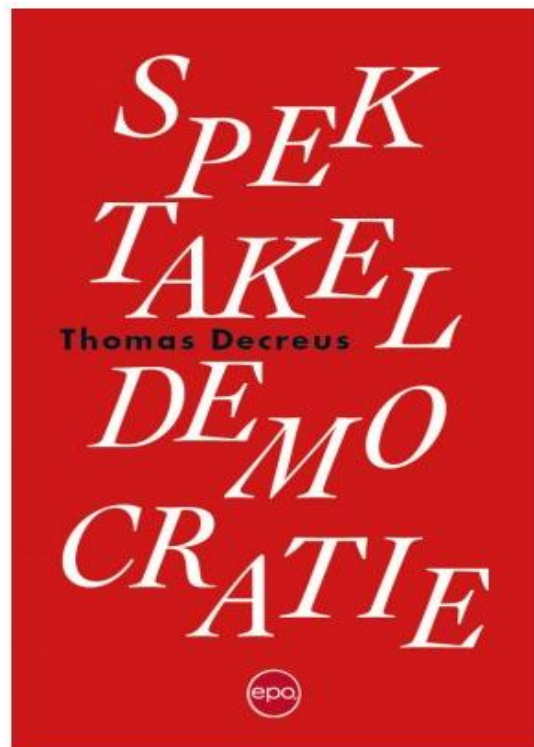
⊕ Spektakeldemocratie

In de spektakeldemocratie is het volk een publiek dat op sleeptouw wordt genomen, zijn politici performers en is politiek conflict een commercieel product. Verkiezingscampagnes zijn permanent geworden en wie politieke macht wil veroveren moet gehoorzamen aan de genadeloze wetten van commerciële media(platformen). De gevolgen daarvan zijn niet min. Het leidt tot een politiek systeem dat voortgestuwd wordt door provocatie en sensatie. Het is een systeem dat figuren produceert als Donald Trump, Thierry Baudet, Theo Francken, Boris Johnson of Matteo Salvini.

Dat kan enkel door de democratie terug te brengen naar haar oorsprong: de straat, de barricade en de opstand.

Hoe te breken met de spectaculaire vorm die de democratie vandaag heeft aangenomen en haar terug te brengen naar haar oorsprong: de straat, de barricade en de opstand?

Referentie: 9789462672079

✚ De vuist van de vakbond

In dit uitstekend geschreven boek staan recente ontwikkelingen binnen de Nederlandse vakbeweging centraal. De auteur, redacteur van NRC Handelsblad, gaat onder meer in op het dalende ledental, de interne strijd tussen de diverse vakorganisaties, de positie van vakbonden ten opzichte van de pensioenproblematiek, de rol in het polderoverleg en dergelijke. Het boek legt de sterk tanende invloed van vakbonden bloot, onder meer tegen de achtergrond van een steeds verder individualiserende samenleving, het sterk toegenomen aantal ZZP'ers en de omschakeling van een industriële naar een diensteneconomie. Het levendig en prikkelend geschreven boek gaat ook in op de betrokkenheid van (landelijk bekende) kernpersonen binnen de vakbeweging (zoals Agnes Jongerius en Lodewijk de Waal). Het boek getuigt van diepgaande kennis en een groot gevoel voor hedendaagse ontwikkelingen. Iedereen met interesse in economie, arbeidsverhoudingen en de positie van de georganiseerde werknemers vindt zonder enige twijfel veel nuttige inzichten in dit boek.

De vuist van de vakbond 1e druk is een boek van Menno Tamminga uitgegeven bij De Bezige Bij. ISBN 9789023450054

Als op 2 oktober 2004 300.000 mensen naar het Museumplein trekken voor de grootste vakbondsdemonstratie ooit, lijkt de macht van de vakbeweging groot. Hoewel de eisen om eerder te stoppen met werken worden ingewilligd, blijkt het toch vooral een pyrrusoverwinning. Meer dan tien jaar later en een financiële crisis verder is de macht van de vakbond verkrumeld; ledenaantallen stagneren, zzp'ers maken een opmars en steeds minder werknemers zien zichzelf als een klassieke arbeider, laat staan dat ze zich organiseren. Bovendien zullen ze moeten doorwerken tot hun zevenenzestigste. In 'De vuist van de vakbond' analyseert Menno Tamminga de rol van de FNV - met bijna 1,1 miljoen leden nog altijd een van de grootste maatschappelijke organisaties - van 1997 tot heden. Hij onderzoekt de kansen die er nu voor de vakbeweging liggen. Moeten de bonden polderen in Den Haag? Of moeten ze de straat op en de strijd aangaan met werkgevers voor hogere lonen en betere arbeidsvoorwaarden?

✚ Zelfwaardering

Somberheid, stress, angsten, irritatie in opvoeding of relaties, verslavingen, lijden onder gedrag, gedachten en emoties. We hebben er allemaal mee te maken. Voor de één zijn het schaduwplekjes in een prima bestaan, bij anderen overheerst het negatieve en is er leed. Het structureel veranderen van deze hinderende patronen in ons denken en doen is lastig. Deze methode biedt met een eenvoudige opdracht een verbluffend resultaat.

Het 'vat van zelfwaardering' is een psychologisch verandermodel. Door te oefenen met micro-momenten van voldoening, is het mogelijk een onderliggende verandering in zelfwaardering en zelfzorg te activeren. Mensen gaan daardoor anders naar hun negatieve patronen kijken en worden, zonder dat de behandelaar daar advies of uitleg bij geeft, beter in staat hun gedrag in een positieve richting bij te sturen.

Het bijzondere is dat de veranderingen zo snel optreden, en zonder dat er veel aandacht wordt gegeven aan de achterliggende geschiedenis, oorzaken en verklaringen van de klacht. Ook bijzonder is dat de inspanningen van de cliënt zo gering zijn: driemaal daags een kort moment van zelfwaardering volstaat.

Dit boek beschrijft het model en geeft veel voorbeelden van de toepassing en resultaten in de praktijk, bij individuele behandelingen en relatieproblemen en bij een scala aan klachten. Het is interessant voor psychotherapeuten en behandelaars in de GGZ, verslavingszorg, reclassering, gezins- en relatietherapie, maar ook voor iedereen die beter wil begrijpen waarom onwenselijk gedrag zo taai kan zijn en toch veranderd kan worden.

Snelle methode voor stressreductie en gedragsverandering.

Het 'vat van zelfwaardering' is een psychologisch verandermodel. Door te oefenen met micro-momenten van voldoening, is het mogelijk een onderliggende verandering in zelfwaardering en zelfzorg te activeren.

Referentie: 9789088507175 Uitgeverij EPO

✚ Uit liefde voor jezelf

Als je maar hard genoeg positief denkt, dan zal alles uiteindelijk goed komen. Is dat wel zo? Wat als je het omdraait?

Moeilijke gedachten, gevoelens en omstandigheden zitten in het basispakket van het leven. Het is de kunst om er slim mee om te gaan. Hoe zou het zijn om niet meer te vechten of vluchten voor angst en pijn? Dat je mag denken wat je denkt, mag voelen wat je voelt en mag zijn wie je bent?

Met dit boek krijg je de beste ACT-technieken en oefeningen aangereikt waarmee je meer uit je leven kunt halen. Gijs Jansen gebruikt hiervoor de nieuwste inzichten uit de Positieve Psychologie. Op zijn eerlijke, persoonlijke en humorvolle manier moedigt hij je aan om lichter te leven.

"Live well in plaats van feel good, dat is de inzet van dit boek. Daarvoor gooit Gijs Jansen zijn professionaliteit én zijn ontwapenende persoonlijkheid in de strijd – direct, confronterend, schaamteloos eerlijk en vol voorbeelden uit zijn eigen leven." - Sterre van Leer, hoofdredacteur Psychologie Magazine
Referentie: 9789462722002

✚ Liberale Vakbond nutteloos

Liberale Vakbond - contradictio in terminis?

De Algemene Centrale der Liberale Vakbonden van België (ACLVB) is de kleinste van de drie representatieve interprofessionele werknemersorganisaties en ze werd in het verleden ook het minst bestudeerd. Men kan zich de vraag stellen wat het nut van deze vakbond is.

Zijn het meelopers? Zijn het parasieten? Staan ze wat te roepen aan de zijkant? Welke meerwaarde hebben ze voor de medewerkers en bedienden?

Door de expliciete verwijzing naar de liberale ideologie is de ACLVB nochtans een uniek geval en ook daarom zeer interessant voor wetenschappelijk onderzoek. In 2009 werden het Ghent Institute for Political Studies (GhIPS) van de Universiteit Gent en het Centre de Recherche et d'Information Socio-Politiques (CRISP) door de ACLVB gevraagd om een groot onderzoek uit te voeren bij de leden van hun organisatie. Dit boek is de neerslag van dit uitgebreid ledenonderzoek. De ACLVB wou een portret van haar leden, over hun identiteit en overtuigingen, over de redenen van hun lidmaatschap en de tevredenheid over het beleid van de ACLVB. De liberale vakbond wou in het bijzonder nagaan of en hoe zeer de socio-politieke overtuigingen van leden overeenstemmen met de idealen van het sociaal liberalisme. Dit boek is meer dan een zakelijk verslag met een droge opsomming van cijfers. Elk hoofdstuk diept een aspect van de vakbondsorganisatie en het ledenprofiel verder uit, vanuit een theoretisch onderbouwd perspectief.

ANTIPESTTEAM

⊕ Ontaard Carnaval in Aalst

Aalst stond dit jaar met Carnaval in het middelpunt van de belangstelling na de wanvertoning van vorig jaar waar gespot werd met clichékarikaturen van Joden uit de jaren 1930. Er kwamen veel negatieve reacties uit heel de wereld.

Er is discussie ontstaan of er in Aalst met alles gelachen kan en mag worden. Zeker nadat de minister van Buitenlandse Zaken van Israël gevraagd had om Aalst Carnaval te verbieden. Minister van Samenleven Bart Somers (Open VLD) vroeg aan Christoph D'Haese (N-VA) de carnavalisten te overtuigen om geen Joodse karikaturen meer te gebruiken. Daarop antwoordde D'Haese dat hij geen censuur-burgemeester is en dat nooit zal worden. "Voor Aalstenaars is carnaval een "omkeringsritueel", waarbij "met alles en met iedereen kan worden gelachen", zei hij.

Ook Willem Elias, voormalig professor agogiek aan de VUB, benadrukt dat het basisprincipe is dat er met alles en iedereen gelachen moet kunnen worden. Al vindt hij dat de geschiedenis van de Joden wel een belangrijke fijngevoeligheid vergt en dat er met de concentratiekampen en de Holocaust beter niet gelachen wordt.

Ook in Spanje was er beroering rond Carnaval. De Spaanse minister van Buitenlandse Zaken heeft geschokt gereageerd op een carnivalsparade met mensen die verkleed waren als nazi's of hun slachtoffers. De festiviteiten in de stad Campo de Criptana zorgden voor veel ophef.

In de parade reed onder meer een praalwagen mee die eruitzag als een gaskamer. Ook liepen deelnemers rond in de gestreepte uniformen die gedragen werden in de concentratiekampen van de nazi's, waar tijdens de Tweede Wereldoorlog miljoenen Joden en andere gevangenen om het leven zijn gebracht.

De parade leidde tot boze reacties, onder meer in Israël. “Ik ben geschokt door de carnavalstocht in Campo de Criptana”, reageerde de Spaanse minister Arancha González Laya. Ze stelde dat de organisatoren inmiddels excuses hebben aangeboden aan de Joodse gemeenschap.

Neutr-On adviseert de stad Aalst alsnog haar excuses aan te bieden voor het wansmakelijke schouwspel.

✚ Bescherming tegen oplichters

Mensen met schulden krijgen een betere bescherming tegen oplichters

“Als je schulden hebt kun je oplichters die je nog extra geld willen aftroggelen missen als kiespijn”, zegt Melissa Depraetere (SP.a). Daarom zorgt ze voor meer toezicht op die fraudeurs.

Schuldeisers die snel geld willen zien, kunnen daartoe een incassobureau inschakelen. “Zo’n organisaties moeten zich echter aan bepaalde spelregels houden”, zegt Kamerlid Melissa Depraetere. “Helaas stellen we vast dat er vorig jaar 2.583 klachten binnen stroomden over frauduleuze incassokantoren. Dat is acht keer zoveel als twee jaar geleden. De fraudeurs gingen er vandoor met minstens 165.000 euro. Al zal dat bedrag wel een stuk hoger zijn, want niet elke klacht vermeldt hoeveel geld het slachtoffer verloren heeft en heel veel slachtoffers maken geen melding van de frauduleuze praktijken.”

Vorig jaar kwamen er 2.583 klachten binnen over frauduleuze incassobureau's

Om die fraude aan te pakken, legt Depraetere een wetsvoorstel neer. “Frauduleuze incassobureaus werken meestal met een buitenlands rekeningnummer. Daarom moet de wet het gebruik van een Belgisch rekeningnummer verplichten. Van zodra de consument dan ziet dat het incassobureau opereert met een buitenlands rekeningnummer, weet hij dat het om een frauduleuze factuur gaat die hij niet moet betalen.”

“Daarnaast moet de FOD economie ook de mogelijkheid krijgen om, net zoals in Nederland, administratieve geldboetes op te leggen. Momenteel kan enkel een strafrechter geldboetes opleggen aan frauduleuze incassokantoren. En tot slot moet ook de pakkans naar omhoog. Ondanks het feit dat er acht keer zoveel klachten over frauduleuze incassokantoren binnenkwamen, ging het aantal mensen dat daar controles op uitoefent steeds maar naar beneden. De minister zal dus ook de nodige middelen moet vrijmaken zodat het aantal controles kan worden opgedreven”, besluit Depraetere.

✚ Internationale vrouwenrechten

Françoise De Smedt in Solidair

8 maart is Internationale dag voor Vrouwenrechten. We komen dan ook op straat op die dag. Voor Julie, die vorig jaar werd vermoord door een verkrachter die al eerder werd veroordeeld. Voor Amandine, poetshulp die aan het eind van elk loon nog een stukje maand over heeft. Voor Fatima met haar miseriepensioen. Voor Yana, Farah en Lise, alleenstaande moeders die aan het einde van hun latijn zijn. Gelijkheid tussen mannen en vrouwen is er nog niet. De weg is langzaam. Zeer langzaam. Cijfers bevestigen dat de situatie de laatste jaren zelfs achteruit gaat. Daarom blijven we strijden voor gelijkheid.

10 cijfers over ongelijkheid tussen mannen en vrouwen.

1. Vrouwen besteden 8 uur meer per week aan het huishouden dan mannen.
2. 42% van de vrouwen in de wereld kunnen niet werken omwille van familiale zorg die op haar schouders valt.
3. Goede openbare diensten en de 30-urenweek zonder verlies van loon, komen ten goede aan iedereen en zou de loonkloof al voor een stuk dichten.
4. De loonkloof tussen mannen en vrouwen bedraagt in België meer dan 20%.

5. 45% van de vrouwen werkt deeltijds.
6. Een minimumloon van 14 euro per uur zou veel vrouwen helpen. Zij werken namelijk vaak in sectoren met heel lage lonen (huishoudhulp, kinderverzorgsters, distributie ...)
7. Het gemiddeld pensioen van vrouwen in België is 900 euro per maand. Nog lager dan dat van mannen (1.250 euro per maand).
8. Een minimumpensioen van 1.500 euro netto zou heel wat vrouwen dus een stap vooruit brengen.
9. Enkel in 2019 zijn 23 vrouwen in België vermoord, omdat ze vrouwen waren.
10. In ons land worden elke dag 100 verkrachtingen gepleegd. Slechts 11% van de slachtoffers leggen klacht neer.

<https://www.zij-kant.be/>

Marsen zijn er ook in [Antwerpen](#) – [Gent](#) – [Leuven](#)

Gent: [Mars tegen seksisme](#) – [UGent Women's Strike](#) – [WOMXN](#) – [Belmundo](#)

Brussel: [Vrouwenlente](#) – WoWmen!

Leuven: Met '[Dancing On The Ceiling](#)'

Boeken over vrouwenrechten, [klik hier](#)

✚ 1712: kindermishandeling

Kindermishandeling is niet enkel een zaak van professionals, het belangt ons allemaal aan.

In het interview in De Morgen (DM 8/2) hebben Hilde Van Mieghem en Peter Adriaenssens overschot van gelijk: kindermishandeling is een zwaar onderschat probleem dat een veel grotere alertheid in de hele samenleving vereist.

Bijna in elke klas zit een slachtoffer van kindermishandeling. Minstens 3 procent van de kinderen heeft te maken met een ernstige vorm van kindermishandeling zoals lichamelijke of emotionele mishandeling, verwaarlozing of seksueel misbruik. Een minderheid van de slachtoffers stroomt door naar hulpverlening. Vele kinderen in de hulpverlening houden het misbruik voor zich. Dit weten we dankzij studies en anonieme hulpverlening voor kinderen, zoals de chat nupraatikerover.be.

Meer dan de helft van de oproepen naar hulplijn 1712 gaat over kindermishandeling. Elke week worden 130 unieke kinderen bij de Vertrouwenscentra Kindermishandeling aangemeld en ook politie en parket krijgen dagelijks meldingen. Desondanks blijven vele gevallen van kindermishandeling onder de radar van politie- of hulpverleningsstatistieken.

De Canvas-documentaire “Als je eens wist” toont de zware gevolgen van kindermishandeling op de gezondheid, ontwikkeling en het welzijn van het kind. Ook volwassenen die als kind misbruik meemaakten, dragen hiervan sporen: (mentale) gezondheids- en relatieproblemen, groter risico op verslavingsproblematiek en overdracht van geweld. De berichtgeving over de aanpak van dit probleem neigt de oorzaak bij een deelaspect te leggen: ontoereikende hulpverlening, politie of justitie. Het probleem reikt verder dan dat. Kindermishandeling, vanwege haar omvang en impact, is een maatschappelijk probleem dat een alertheid in de hele samenleving vereist. In alle sectoren die met kinderen of met ouders werken, moet een ‘kindreflex’ een automatisme zijn, net zoals je naar links kijkt als je de straat oversteekt. Al die professionals moeten het belang van het kind in het vizier hebben of in hun achterhoofd houden.

Maar laten we de aanpak van kindermishandeling niet louter ‘institutionaliseren’. Het is niet enkel een zaak van professionals, het belangt ons allemaal aan. In de documentaire getuigt een slachtoffer over de klappen die ze van haar vader kreeg in de bioscoop. “Hé, dit is niet OK!” reageerden bioscoopbezoekers hier verontwaardigd op. Dankzij die reacties begreep het slachtoffer dat het gedrag van haar ouders niet normaal is en werd de kiem van verandering gelegd.

Verdachte breuken.

‘Zijn dat mijn zaken wel?’; ‘Hoe moet ik die ouder daarover aanspreken?’ of ‘Dit is toch mijn expertise niet?’... Schroom en onzekerheid verklaren waarom vele gevallen van kindermishandeling door de mazen van het net glippen. Als samenleving kunnen we die schroom overwinnen door het kind de hand te reiken, door gevoelens van verontrusting te delen of door de stap te zetten naar hulpverlening. Toegegeven, zelfs voor ervaren professionals blijft het lastig om kritische vragen te stellen over bijvoorbeeld een opvallende breuk bij een kind dat nog niet kan lopen. Maar het is nog lastiger als het kind terug naar zijn onveilige thuissituatie moet zonder dat iemands alarmknop is afgegaan. Verder moeten we het bewustzijn over de verschillende verschijningsvormen van kindermishandeling aanwakkeren. Vele mensen associëren dit nog steeds met seksueel misbruik of zwaar lichamelijk geweld op kinderen. De documentaire illustreert dat (emotionele) verwaarlozing of psychisch geweld, zoals het herhaaldelijk kleineren of vernederen, even schadelijk kan zijn. Ook vechtscheidingen of partnergeweld zijn vormen van kindermishandeling als er kinderen bij betrokken worden.

Controle verliezen.

Niemand beweert dat het bespreken of aanpakken van kindermishandeling eenvoudig is. Vaak gaat het over sociaal-emotioneel complexe situaties waarvoor geen kant-en-klare aanpak of oplossing bestaat. Werken met twijfels, onzekerheid en tegenstrijdige informatie is eigen aan de aanpak van kindermishandeling. In de Canvas-documentaire getuigen slachtoffers over liefhebbende ouders die hun controle verliezen en hen pijn doen om zich daarna weer als liefhebbende ouders te gedragen. Kinderen blijven vaak loyaal tegenover hun ouders, zelfs in het geval van misbruik. Kinderen hun schuld- en schaamtegevoelens of loyaliteit tegenover hun ouders zijn soms verwarrend voor buitenstaanders.

Het goede nieuws is dat vele professionals en burgers al alert zijn voor de veiligheid van kinderen: dagelijks contacteren burgers hulplijn 1712 over een kind over wie ze zich zorgen maken. Elke dag start het vertrouwenscentrum kindermishandeling dossiers op, vaak op aangeven van een bezorgde professional. Dat moet leiden tot (meer) veiligheid voor het kind en herstel van trauma’s. De opmerkzaamheid van vele burgers en professionals voor kindermishandeling wijst op een samenleving die geeft om de veiligheid en het welzijn van kinderen. Hun alertheid en bezorgdheid dienen als voorbeeld voor de hele samenleving. Laten we allemaal meer en beter aan ‘onze’ kinderen denken.

Naar aanleiding van de documentaire Als je eens wist, waarvan Canvas vanavond 11 februari de eerste aflevering uitzendt, lanceert hulplijn 1712 en het Vlaams Expertisecentrum Kindermishandeling (VECK) een campagne over kindermishandeling. Bron: De Morgen

*Bestrijd
armoede
...met
scholing!*

Voor alle verdere informatie, zie:

www.neutr-on.be

Samen tegen corruptie en onrecht

Stuur deze Nieuwsbrief verder naar familie, vrienden en kennissen, a.u.b.

Wie geen Nieuwsbrief meer wil ontvangen kan zich, op eenvoudig verzoek,
uitschrijven via neutron.vakbond@skynet.be